

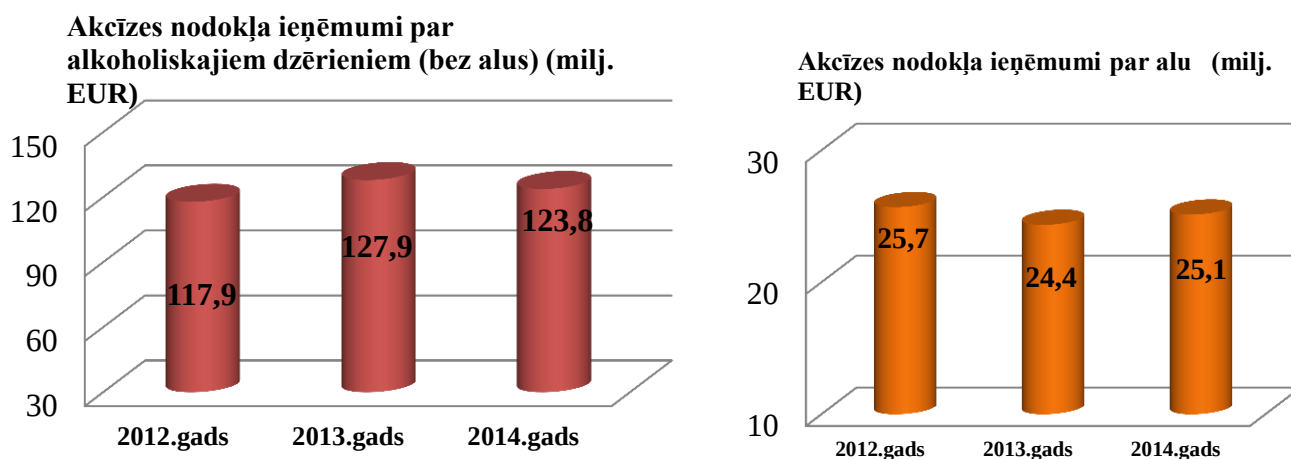
Alkohola aprite

2014. gadā

1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par alkoholiskajiem dzērieniem

2014.gadā **akcīzes nodoklis par alkoholiskajiem dzērieniem** (neieskaitot alu) **iekasēts 123,82 milj. EUR** apmērā, kas ir par 4,11 milj. EUR jeb 3,2% **mazāk** kā 2013.gadā, savukārt **par alu** 2014.gadā **iekasēti 25,14 milj. EUR**, kas ir par 0,78 milj. EUR **vairāk** nekā 2013.gadā (skatīt 1. un 2. pielikumu).

1.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumus par alkoholiskajiem dzērieniem 2014.gadā ietekmēja alkohola patēriņa struktūras izmaiņas - alkoholisko dzērienu kopējais patēriņš pēc būtības ir saglabājies 2013.gada līmenī, taču ir mainījusies patēriņa struktūra, kas ir būtisks faktors pie stipri diferencētām akcīzes nodokļa likmēm (ja par 1 litru degvīna akcīzes nodokļa summa ir 5,35 EUR, tad par tādu pašu daudzumu vīna vai raudzētā dzēriena – tikai 0,64 EUR) (skatīt 3. pielikumu).

2. Alkoholisko dzērienu apritē iesaistītie komersanti

2014.gada decembra beigās:

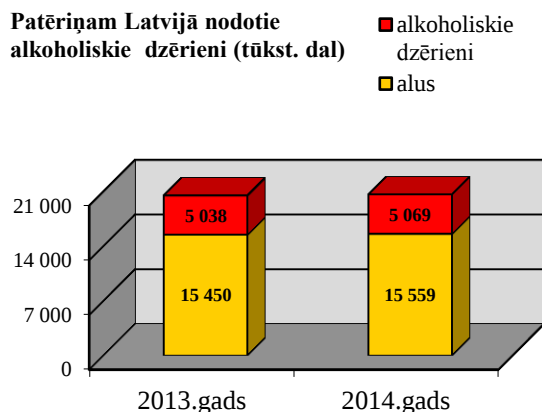
- 176 komersantiem bija 205 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai, no tiem 48 komersantiem ir spēkā esošas licences ar atvieglotiem nosacījumiem – mazie alkoholisko dzērienu ražotāji, kuri ražo vīnu, raudzētos dzērienus vai pārējos alkoholiskos dzērienus no savā īpašumā vai valdījumā esošajos dārzeņos un dravās iegūtajiem produktiem vai savvaļā augošiem augiem Alkoholisko dzērienu aprites likumā noteikto limitu ietvaros;
- 46 komersantiem bija spēkā licences reģistrēta nosūtītāja darbībai;
- 3 komersantiem bija spēkā esošas licences reģistrēta saņēmēja darbībai;
- 235 komersantiem bija spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu vairumtirdzniecībai;
- 4 210 komersantiem – spēkā esošas licences alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecībai un 155 spēkā esošas licences alus mazumtirdzniecībai.

3. Patēriņam Latvijā nodotie alkoholiskie dzērieni

Viens no būtiskākajiem rādītājiem, kas vistiešākā veidā ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, ir alkoholisko dzērienu apjoms, kas nodots patēriņam Latvijā, un to struktūra, ņemot vērā piemērojamās akcīzes nodokļa likmes.

2014.gadā patēriņam Latvijā nodotais gan alkoholisko dzērienu, gan alus apjoms **pieaudzis par nepilnu procentu** salīdzinot ar 2013.gada datiem. Kopumā patēriņam Latvijā nodoti 5 069 tūkst. dekalitri (turpmāk – dal) alkoholisko dzērienu un 15 559 tūkst. dal alus.

2.attēls

Vērtējot pēc absolūtā alkohola satura dzērienos, patēriņam nodotie alkoholisko dzērienu apjomi **saglabājušies** 2013.gada līmenī, savukārt alus apjoms pieaudzis par nepilnu procentu.

Detalizētu sadalījumu pa alkoholisko dzērienu veidiem un to izmaiņām salīdzinājumā ar 2013.gadu skatīt *4. pielikuma 1.tabulā*.

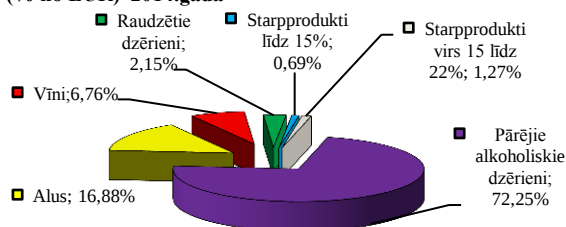
Informāciju par lielākajiem komersantiem pēc patēriņam Latvijā nodotā alkoholisko dzērienu un alus apjoma 2014.gadā skatīt *7.pielikumā*,

savukārt Latvijas patērētāju vidū populārāko alkoholisko dzērienu nosaukumus – *8.pielikumā*.

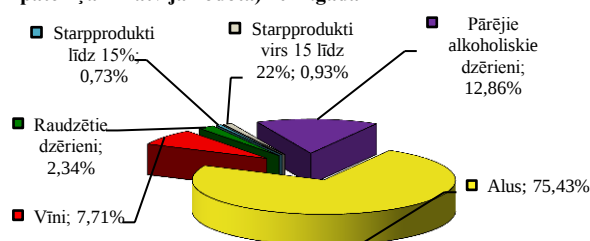
Kopējā patēriņam Latvijā **nodoto alkoholisko dzērienu struktūrā** (3.attēls) 2014.gadā vislielāko daļu sastāda alus (75%), savukārt degvīna un pārējo „spirtoto dzērienu” (2.attēlā – pārējo alkoholisko dzērienu) īpatsvars kopējā alkohola patēriņa struktūrā aizņem 13%, taču būtiski augstākās nodokļa likmes dēļ akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūrā šai grupai ir dominējošā loma, nodrošinot 72% no ieņēmumiem.

3.attēls

Akcīzes nodokļa ieņēmumu struktūra (% no EUR) 2014.gadā

Kopējā alkoholisko dzērienu struktūra (% no patēriņam Latvijā nodotā) 2014.gadā

4. Alkoholisko dzērienu ražošana

2014.gadā alkoholisko dzērienu ražošana tika veikta 61 akcīzes preču noliktavā, kur saražoti 5 458 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu). Salīdzinot ar 2013.gadu, 2014.gadā alkoholiskie dzērieni saražoti par **0,95% mazāk**.

4.attēls

Savukārt, vērtējot ražošanu pēc absolūtā alkohola (a/a) satura dzērienos, ir vērojams stabils pieaugums par 4%, kas liecina, ka no kopumā valstī ražoto alkoholisko dzērienu (neskaitot alus) apjoma vairāk pieaudzis tieši pārējo alkoholisko dzērienu ražošanas apjoms (skat. 4.pielikuma 1.tabulu). Tomēr, neskatoties uz salīdzinoši straujo pārējo alkoholisko dzērienu ražošanas apjoma pieaugumu 2014.gada otrajā pusē, alkoholisko dzērienu ražošanas apjomi 2014.gadā nesasniedza 2013.gada līmeni.

Latvijas mazie alkoholisko dzērienu ražotāji, t.i. komersanti, kam ir spēkā esošas licences ar atvieglotiem nosacījumiem, kopumā 2014.gadā saražojuši 9,1 tūkst. dal alkoholisko dzērienu, kas ir par 34% vairāk nekā 2013.gadā, 98% no saražotā apjoma veido raudzētie dzērieni.

Alus ražošana 2014.gadā veikta 29 akcīzes preču noliktavās un kopumā saražoti 9 681 tūkst. dal alus, kas ir **par 34% mazāk** kā 2013.gadā (skat. 5.pielikuma 1.tabulu). Alus ražošanas apjomi Latvijā ievērojami samazinājušies, jo viens no iepriekšējo gadu lielākajiem alus ražotājiem ievērojami samazinājis alus ražošanas apjomus, daļu ražošanas pārceļot ārpus Latvijas.

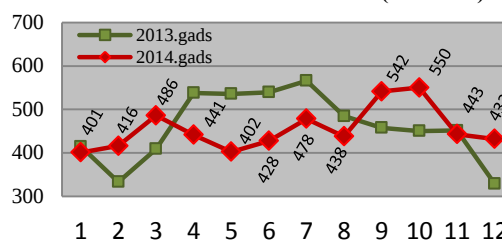
Patstāvīgās mazās alus darītavas statuss 2014.gada decembra beigās bija 26 komersantiem. Patstāvīgo mazo alus darītavu darbība ir jau ilggadēja un ar salīdzinoši nozīmīgu ietekmi uz alus ražošanas apjomiem Latvijā. No kopējā Latvijā 2014.gadā saražotā alus apjoma mazajās alus darītavās saražoti 23%. Kopumā mazajās alus darītavās saražotā alus apjomi pieaug – 2014.gadā mazajās alus darītavās saražotā alus daudzums (2 242 tūkst. dal) par 16% pārsniedz 2013.gada datus.

5. Alkoholisko dzērienu ieviešana Latvijā

2014.gadā Latvijā importēti un no citām ES dalībvalstīm ievesti 14 826 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 15% vairāk** kā 2013.gadā. Dati liecina, ka visvairāk tiek importēti/ieviesti pārējie alkoholiskie dzērieni un vīns. (skat. 4.pielikuma 1.tabulu).

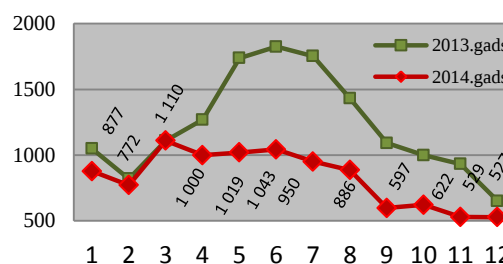
Alus 2014.gadā Latvijā kopumā importēts/ievests 8 018 tūkst. dal apjomā, kas ir **par 54% vairāk** kā 2013.gadā (skat.

Saražotie alkoholiskie dzērieni (tūkst.dal)

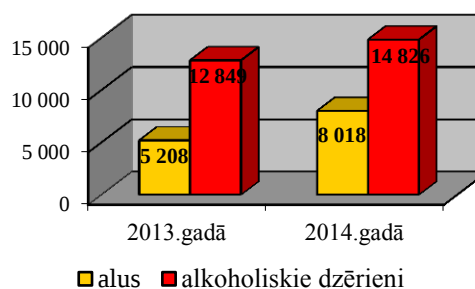
5.attēls

Saražots alus (tūkst.dal)

6.attēls

Latvijā ievestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

5.pielikuma 1.tabulu), un šis krasais kāpums ir ciešā sasaistē ar Latvijā ražotā alus apjoma sarukumu. Lielākā daļa – 6 968 tūkst. dal jeb 92% alus tiek ievesta no kaimiņvalstīm – Lietuvas un Igaunijas.

Jāatzīmē, ka lielākā daļa alkoholisko dzērienu Latvijā tiek importēti/ieviesti, izmantojot akcīzes preču noliktavas. Akcīzes preču noliktavās ievesto preču apjoma izmaiņas tiešā veidā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus, jo alkoholiskie dzērieni lielākoties tiek saņemti un uzglabāti atliktā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā, kā arī liela daļa dzērienu no akcīzes preču noliktavām atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā tiek pārvietoti uz citām ES dalībvalstīm vai nosūtīti eksportam.

6. Alkoholisko dzērienu nosūtīšana uz ES dalībvalstīm un eksportam

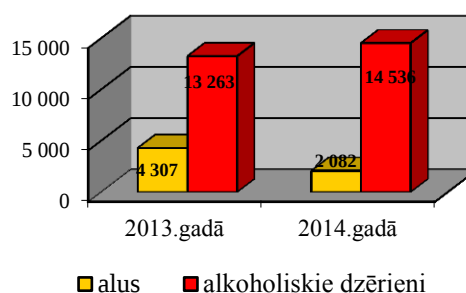
7. attēls

Kopumā **2014.gadā** no Latvijas izvesti 14 536 tūkst. dal alkoholisko dzērienu (neskaitot alu), kas ir **par 10% vairāk** kā 2013.gadā (skat. 4.pielikuma 2.tabulu). No tiem 88% eksportēti, galvenokārt uz Krieviju un ASV, 12% nosūtīti uz citām ES dalībvalstīm, no tā lielākais apjoms nosūtīts uz Igauniju un Lietuvu.

Pārējie alkoholiskie dzērieni un vīni sastāda lielāko daļu no alkoholisko dzērienu apjoma, kas izvests uz trešajām valstīm, savukārt uz ES dalībvalstīm lielākoties tiek vesti pārējie alkoholiskie dzērieni un raudzētie dzērieni.

Alus **2014.gadā** no Latvijas izvests 2 082 tūkst. dal apjomā un, salīdzinot ar 2013.gadu, šis apjoms krities par 52%. 2014.gadā alus no Latvijas pārsvarā tiek izvests uz ES dalībvalstīm, 74% no kopējā izvestā alus apjoma izvesti uz Igauniju un Lietuvu.

No Latvijas izvestie alkoholiskie dzērieni un alus (tūkst.dal)

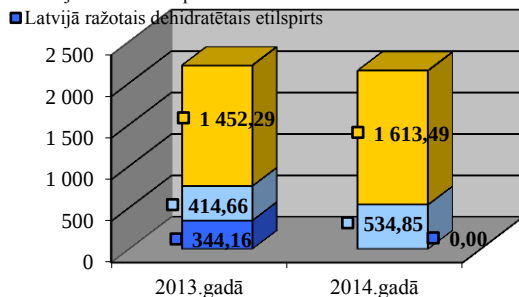
7. Spirta aprite

Latvijā spirta aprite tiek stingri reglamentēta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību, kas paredz arī ierobežotu spirta aprītē iesaistīto personu loku. Etilspirta ražošanu 2014.gadā veikuši trīs komersanti, etilspirta ieviešanu no citām valstīm veikuši četri komersanti – alkoholisko dzērienu ražotāji.

Faktiski visa spirta aprite Latvijā notiek atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā, tādēļ akcīzes nodokļa ieņēmumus tiešā veidā tā neietekmē. Detalizētus spirta aprites rādītājus skatīt 6. pielikumā.

8.attēls

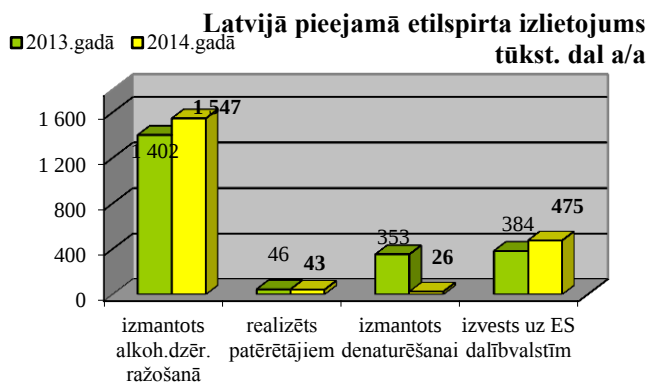
Latvijā aprītē esošā etilspirta izcelsme (tūkst. dal a/a)

2014.gadā Latvijā saražots etilspirts 535 tūkst. dekalitru absolūtā alkohola (dal a/a) apjomā, kas ir par 224 tūkst. dal a/a jeb **30% mazāk** kā 2013.gadā, jo 2014.gadā vairs netiek veikta dehidratētā spirta ražošana.

2014.gadā no Krievijas un vairākām ES valstīm Latvijā ievests etilspirts 1 613 tūkst. dal a/a apjomā, kas ir **par 11% vairāk** kā 2013.gadā.

9.attēls

No kopējā 2014.gadā valstī pieejamā etilspirta apjoma – 2 276 tūkst. dal a/a (krājumi gada sākumā + saražots + ievests Latvijā):

– **68%** izmantoti alkoholisko dzērienu ražošanā un šis apjoms, salīdzinot ar 2013.gadu, palielinājies par 10%;

– **21%** etilspirta izvests no Latvijas un šis rādītājs, salīdzinot ar 2013.gadu, ir pieaudzis par 24%;

– **1%** denaturēts un šis apjoms ir par 93% mazāks kā 2013.gadā. 2014.gadā

lielākā daļa (84%) no saražotā denaturētā spirta apjoma ir daļēji denaturētais spirts (ar 4% benzīna piedevu), kas tiek izvests uz kaimiņvalstīm;

– **2%** nodoti citiem spirta patērētājiem un, salīdzinot ar 2013.gadu, izlietojums samazinājies par 7%.

Gaile 67120166

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.